

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 236/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniam Krajského súdu v Žiline č. k. 0Ntc/6/2024-122 z 2. júla 2024 a č. k. 0Ntc/6/2024-146 z 9. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 3 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uzneseniami krajského súdu č. k. 0Ntc/6/2024-122 z 2. júla 2024 a č. k. 0Ntc/6/2024-146 z 9. septembra 2024. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté uznesenia krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Popritom si sťažovateľ uplatnil aj náhradu trov právneho zastúpenia, hoci ho ako advokáta zastupovala jeho vlastná advokátska kancelária.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Žilina opatrením z 19. januára 2024 ustanovil sťažovateľa ako obhajcu občanovi Severného Macedónska [REDAKOVANÉ] v trestnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 0Ntc/6/2024. Z dôvodu, že predmetné ustanovenie zaniklo, sťažovateľ 31. mája 2024 zaslal okresnému súdu vyúčtovanie nákladov obhajoby. Pri vyúčtovaní sťažovateľ aplikoval § 12 ods. 3 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v spojení s § 13 ods. 5 vyhlášky z dôvodu aplikácie macedónskeho práva a spolupráce s advokátom v Severnom Macedónsku. Jeden úkon právnej služby tak vyčíslil na 203,82 eur a celkovú výšku nákladov obhajoby na 1 741,27 eur.

3. Krajský súd napadnutým uznesením z 2. júla 2024 vydaným vyššou súdnou úradníčkou priznal sťažovateľovi celkovú odmenu a náhradu hotových výdavkov v sume 1 061,97 eur. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal nepriznanie zvýšenej sumy o 50 % na všetky úkony, nepriznanie náhrady za dve porady s klientom spolu s cestovnými výdavkami a stratou času a tiež žiadal upraviť aj výšku dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“). Krajský súd v napadnutom uznesení z 9. septembra 2024 vydaným sudkyňou (predsedníčkou senátu) celkovú odmenu a náhradu hotových výdavkov zmenil na 1 362,73 eur.

4. Ústavný súd výzvou z 19. februára 2025 (pre technické problémy s doručovaním opätovne zaslanou 10. marca 2025) vyzval sťažovateľa, aby v stanovenej lehote (10 dní) v súlade s § 123 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pripojil k svojej ústavnej sťažnosti napadnuté rozhodnutia krajského súdu. Sťažovateľ príslušné rozhodnutia doplnil 20. marca 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pri zdôvodnení zvýšenia tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 5 vyhlášky poukázal všeobecným spôsobom na okolnosti, ktoré môžu podporiť takéto zvýšenie odmeny. Či už ide o mimoriadnu obťažnosť úkonov, časovú náročnosť úkonov, znalosť cudzieho práva alebo znalosť cudzieho jazyka. Tieto okolnosti opísal sťažovateľ iba všeobecne bez toho, aby uviedol, akú mohli mať tieto jednotlivé okolnosti súvis s vyúčtovanými úkonmi, za ktoré mu nebola zvýšená tarifná odmena. Nesúhlasil s rozhodnutím krajského súdu vydaným sudkyňou, ktorým mu bolo priznané toto zvýšenie iba pri prvom úkone (prevzatie a príprava zastúpenia), pričom tvrdil, že súd nemal rozlišovať, ktoré úkony boli jednoduchšie a ktoré zložitejšie, ale zvýšená tarifa sa mala vzťahovať na všetky *en bloc*.

6. Druhá argumentačná línia sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti sa týkala výšky priznanej DPH. Sťažovateľ v tomto smere poukázal na napadnuté uznesenie krajského súdu vydané vyššou súdnou úradníčkou, v ktorom bolo uvedené, že náhrada hotových výdavkov a tiež náhrada za stratu času nemajú charakter odmeny za poskytnutie služby uskutočnenej za protihodnotu zdaniteľnou osobou (v zmysle § 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov), preto sa zvýšenie o DPH nevzťahuje na tieto položky. Sťažovateľ namietal, že takýto výklad je v rozpore s aktuálnym znením § 18 ods. 3 vyhlášky.

7. Vzhľadom na už uvedenú argumentáciu sa sťažovateľ domnieval, že boli porušené ním označené práva napadnutým uznesením krajského súdu vydaním sudkyňou, ako aj uznesením, ktoré mu predchádzalo, vydaným vyššou súdnou úradníčkou. Nad rámec svojich predošlých námietok sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd aj v prípade, ak by jeho ústavnú sťažnosť vyhodnotil ako neopodstatnenú, vyjadril svoj názor na problematiku DPH pri náhradách, a to s dôrazom na princíp predvídateľnosti práva, pretože podľa jeho skúseností zastávajú rôzne súdy rôzne právne názory na túto otázku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), práva na prácu (čl. 35 ods. 3 ústavy) a práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) napadnutými uzneseniami krajského súdu.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd sa najskôr zaoberal tým, či má právomoc preskúmať obidva napadnuté uznesenia krajského súdu. Vo vzťahu k porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu vydaným vyššou súdnou úradníčkou ústavný súd uvádza, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavná ochrana poskytovaná ústavným súdom je postavená na princípe subsidiarity. Proti napadnutému uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou mohol sťažovateľ podať sťažnosť (čo aj využil), o ktorej krajský súd rozhodol napadnutým uznesením vydaným sudkyňou (predsedníčkou senátu). Právomoc sudcu (predsedu senátu) rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu vydanému vyššou súdnou úradníčkou. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť v časti proti namietanému uzneseniu krajského súdu vydanému práve vyššou súdnou úradníčkou odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu. Ústavný súd preto bude ďalej posudzovať opodstatnenosť ústavnej sťažnosti len vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu vydanému sudkyňou.

11. Ústavný súd podotýka, že sudkyňa v napadnutom uznesení krajského súdu vyhovela dvom z troch námietok, ktoré vzniesol sťažovateľ vo svojej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou. Konkrétne priznala mu cestovné v ním uplatnenej výške (73,08 eur), ktoré predtým vyššia súdna úradníčka nepriznala, a tiež mu priznala odmenu za osobnú poradu s klientom 22. januára 2024 a 9. februára 2024 (dvakrát 45,29 eur), ktoré vyššia súdna úradníčka neuznala. V spojení s priznanou odmenou za porady s klientom bola upravená adekvátne aj priznaná DPH.

12. Jedinou námietkou, ktorú v napadnutom uznesení krajského súdu sudkyňa sťažovateľovi neuznala, bolo ním požadované zvýšenie základnej sadzby tarifnej odmeny o 50 % za každý úkon právnej pomoci, nielen za prípravu a prevzatie obhajoby. V napadnutom uznesení to krajský súd odôvodnil tým, že pri rozhodovaní o odmene vyhodnocoval každý poskytnutý úkon z pohľadu kritérií odôvodňujúcich zvýšenie tejto tarifnej odmeny (mimoriadne obťažné alebo časovo náročné úkony vyžadujúce si znalosť cudzieho práva alebo cudzieho jazyka), teda považoval za fundamentálne nesprávny právny názor sťažovateľa, ktorý tvrdil, že súd by pri priznaní zvýšenej odmeny pre mimoriadnu náročnosť nemal hodnotiť, ktorý úkon bol jednoduchší a ktorý bol náročnejší. Ústavný súd sa úplne stotožňuje s hodnotením sudkyne v napadnutom uznesení krajského súdu a dopĺňa, že pri posudzovaní mimoriadnej náročnosti úkonov musí byť nedielnou súčasťou tohto hodnotenia práve posudzovanie náročnosti každého jednotlivého úkonu. Akýkoľvek iný záver by bol v tomto kontexte logicky neudržateľný a v rozpore s príslušným ustanovením vyhlášky. Navyše ústavný súd konštatuje, že zo zoznamu úkonov v napadnutom uznesení vyplýva,

že okrem prevzatia a prípravy obhajoby (za ktoré bolo priznané zvýšenie tarifnej odmeny, pozn.) išlo okrem dvoch porád s klientom iba o účasť advokáta pri výsluchu na krajskom súde 19. januára 2024 a 23. februára 2024, podanie sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu a jeho účasť pri výsluchu na krajskej prokuratúre 28. februára 2024. Išlo teda o procesné úkony vykonávané podľa slovenských procesno-právnych predpisov. Sťažovateľ pritom vo svojej ústavnej sťažnosti nedokázal uviesť žiadnu relevantnú okolnosť týkajúcu sa týchto konkrétnych úkonov, ktorá by odôvodňovala zvýšenie tarifnej odmeny aj vo vzťahu k nim.

13. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa DPH ústavný súd konštatuje, že z pripojených napadnutých rozhodnutí krajského súdu vyplýva, že námietku vo vzťahu k priznávaniu DPH za uplatnené hotové výdavky a stratu času vzniesol sťažovateľ v tomto rozsahu prvýkrát až vo svojej ústavnej sťažnosti. Z tohto dôvodu sa ňou sudkyňa v napadnutom rozhodnutí krajského súdu ani nemohla zaoberať. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky síce žiadal upraviť DPH a tá bola v druhostupňovom rozhodnutí krajského súdu upravená zo sumy 142,67 eur na sumu 160,79 eur (s ohľadom na priznanie odmeny za porady s klientom, pozn.), avšak DPH nebola upravená nad tento rámeč, pretože krajský súd vo svojom druhostupňovom rozhodnutí neuznal zvýšenie tarifnej odmeny za všetky úkony, za ktoré bola sťažovateľovi priznaná odmena. Sťažovateľ navyše svoje námietky v ústavnej sťažnosti týkajúce sa DPH smeroval iba proti prvostupňovému rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky, proti ktorému ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok svojej právomoci (bod 9 odôvodnenia tohto uznesenia).

14. Napokon vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa, aby sa aj v prípade odmietnutia jeho ústavnej sťažnosti záväzným spôsobom vyjadril k priznávaniu DPH za hotové výdavky, ústavný súd musel konštatovať, že v rámci rozhodovania o individuálnych ústavných sťažnostiach nie je oprávnený zjednocovať judikatúru všeobecných súdov – o to viac, že v tomto prípade ide o rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi, čo je zásadne ich výsadou, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Vo všeobecnosti pritom platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym vybočením z pravidiel upravujúcich toto konanie, resp. pokiaľ by išlo o zjavnú svojvôľu, prepiaty formalizmus či celkom absentujúce odôvodnenie výroku o trovách (napr. II. ÚS 478/2014, I. ÚS 112/2019, IV. ÚS 601/2021).

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným

dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

16. Ústavný súd preto pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi sťažovateľom označenými právami a napadnutým uznesením krajského súdu vydaným sudkyňou (predsedníčkou senátu) ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu